

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2007. évi december hó 4. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A csalás vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Dunakeszi Városi Bíróság 14.B.158/2005/17. számú ítéletét és a Pest Megyei Bíróság 14.Bf.311/2006/4. számú végzését hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Dunakeszi Városi Bíróság a 2006. március 20. napján hozott 14.B.158/2005/17. számú ítéletével a terheltet csalás vétsége miatt próbára bocsátotta.

A megállapított tényállás lényege a következő.

A terhelt 2004. április 13-án 17 óra 40 perc körüli időben az Auchan áruházba ment vásárolni. Az áruház vásárlóterében egy autósrádió-erősítő vonalkódját átcserélte egy szobai antenna erősítő vonalkódjára és így az eredeti 23.990 Ft vételár helyett a pénztárnál 2.490 Ft-ot fizetett ki. A terhelt a csalással 21.500 Ft kárt okozott az áruháznak, amely az áru kifizetésével megtérült.

Az elsőfokú bíróság jogi indokai szerint a terhelt a csalás vétségét követte el, amikor az áru ára tekintetében tévesztette meg az áruház alkalmazásában álló pénztárost. Tevékenysége nem minősíthető fondorlatos lopásnak, csupán az áru ára került

megváltoztatásra, amely a terhelt számára alacsonyabb árat eredményezett.

A Pest Megyei Bíróság 14.Bf.311/2006/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a cselekményt lopás vétsége kísérletének minősítette, az elsőfokú ítélet egyéb rendelkezéseit helybenhagyta.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a cselekményt csalás vétségének minősítette.

A csalást a megtévesztéssel elkövetett lopástól az különbözteti meg, hogy míg a csalásnál a tévedésbe ejtés a dolog megszerzését, addig a lopásnál az elvétel megkönnyítését vagy leleplezés megnehezítését célozza. Az önkiszolgáló áruházakban az üzlet sérelmére elkövetett szinte valamennyi lopás elkövetője részéről megvalósul a tévedésbe ejtés, mert a tettes úgy tesz, mintha az ellopott dolog nem lenne nála, vagy annak vételára alacsonyabb volna. Ez azonban csak az eltulajdonítást leplezi, illetve könnyíti meg.

A terhelt részéről a bűnös magatartás az elvétel volt - ami a lopás elkövetési magatartása - és nem a jogtalan haszonszerzés végett történő kárt eredményező tévedésbe ejtés, ami csalásként lenne értékelhető.

A lopás elkövetési magatartása, az elvétel két mozzanatú: az elsőben a dolog kikerül a birtokos tényleges rendelkezési köréből, a másodikban pedig az elkövető tényleges birtokába kerül úgy, hogy a korábbi birtoklás helyreállításának a reális lehetősége nem áll fenn. Ennek megfelelően, amíg csak az első mozzanat valósul meg, a cselekmény kísérleti szakban marad.

A jogerős ügydöntő határozat ellen a terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416.§-ának (1) bekezdés a) pontja alapján.

A nyilvános ülésen kiegészített felülvizsgálati indítvány szerint a terhelt cselekménye sem a csalás, sem a lopás törvényi tényállását nem valósítja meg. A terhelt az árut nem rejtette el, nem vitte el fizetés nélkül. A terhelt a dolgot jogszerűen vette el a polcra és azt bevásárlókosarában tartotta. Amikor az átragasztott címkét a pénztárnál felfedezték, az áru tényleges árát kifizette, így kár nem keletkezett.

Az azonban nem volt bizonyítható, hogy az átcímkézést a terhelt vitte véghez.

A Legfőbb Ügyészség BF.1392/2007. számú átiratában - és az ügyész a nyilvános ülésen is - a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak. Álláspontja szerint az elbírált cselekményből hiányzik a lopás tényállási eleme: az elvétel. Az elsőfokú bíróság minősítése helytálló, a terhelt magatartása a csalás törvényi tényállását valószínűsíti meg.

A másodfokú bíróság által alkalmazott törvénysértő minősítés azonban a terhelttel szemben megállapított joghátrány törvényességét nem befolyásolja, ezért a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A felülvizsgálat során a Be. 423.§-a értelmében a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, az abban rögzített tények bizonyítottsága nem vitatható. A tényállásban nem szereplő, attól eltérő körülmények nem vizsgálhatók. Így az árucímkék átcserélésének kapcsán a terhelt vétlenségére hivatkozás nem vezethetett eredményre.

Az irányadó tényállás szerint a terhelt egy autósrádió-erősítőt akart megszerezni oly módon, hogy annak vonalkódját átcserélte egy szobai antenna-erősítő vonalkódjára, és így az eredeti 23.990 Ft vételár helyett 2.490 Ft-ot fizetett ki a pénztárnál.

A másodfokú bíróság az ítélezési gyakorlat alapján helyesen utalt arra, hogy nem csalás, hanem lopás valósul meg, ha a tévedésbe ejtés a dolog elvételének megkönnyítését vagy a leleplezés megnehezítését szolgálja.

Jelen ügyben nem erről van szó.

A lopás elkövetési magatartása: az elvétel. Az elvétel egy korábbi birtokviszony megszűnését, egy újabb birtokviszony létrejöttét a dolog feletti tényleges hatalom megszerzését jelenti.

A terhelt azonban az idegen dologhoz nem elvétellel jutott. A terhelt ugyanis az árut nem vette el, nem rejtette el, jogszerűen került annak birtokába, mikor az árut az erre rendszeresített bevásárlókosárba helyezte.

Az áru bevásárlókosárba elhelyezése nem elvétel, mivel ez önmagában nem fosztja meg a sértettet a dolog feletti tényleges uralmától, nem szűnik meg annak lehetősége, hogy a dolgot újra birtokba vehesse. A terhelt a számára idegen dolgot nem elvétellel hanem fizetés útján a pénztáros megtévesztésével akarta megszerezni. Nem eltulajdonítási célú, hanem megtévesztő magatartást tanúsított,

amikor a vonalkódokat kicserélte majd fizetési szándékát jelezve az átcímkeztetett árut a pénztárnál bemutatatta.

Nem kétséges, hogy a terhelt az áruház pénztárosát jogtalan haszonszerzési célzattal tévesztette meg az áru ára tekintetében annak érdekében, hogy azt lényegesen olcsóbban szerezhesse meg.

A terhelt a számára kedvező vételár kifizetésével az áruháznak a két árucikk közötti árkülönbözetnek megfelelő összegű kárt okozott. Következésképpen a terhelt cselekményével a csalás tényállási elemeit valósította meg, ahogy ezt helyesen az elsőfokú bíróság megállapította.

Az a tény, hogy a terhelt a lelepleződését követően a tényleges vételárat utóbb kiegyenlítette, a kár megtérülését jelenti, ami a cselekmény jogi minősítését nem érinti.

A lopás és a csalás vétségének büntetési tétele azonos, így a törvénysértő minősítés törvénysértő joghátrány alkalmazását nem eredményezte, márpedig ez utóbbi a Be. 416.§ (1) bekezdésének b) pontján alapuló felülvizsgálati ok alaposságának törvényi előfeltétele.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, a megtámadott határozatokat a Be. 426.§ alapján hatályában fenntartotta.

Észlelte a Legfelsőbb Bíróság, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásáról a Be. 370.§ (2) bekezdését figyelmen kívül hagyva nem ítélettel, hanem végzéssel határozott.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3.§-ának (4) bekezdése kizárja. Az indítvány megismétlésének tilalmára vonatkozó figyelmeztetés a Be. 418.§-ának (3) bekezdésén, és a 421.§-ának (2) és (3) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2007. december 4.

Dr. Akác József s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Ferencné s.k.
előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelél:

bíróági tisztviselő
N-né TH

